Partit Laburista: Analizi Kritika ta' Proposta 6 tal-Gvern dwar Tariffi tad-Dawl u Ilma

Werrej

1.0 Sejbiet Ewlenin

2.0 Introduzzjoni

3.0 Bazi Differenti

4.0 Accettazzjoni tal-Korrettezza tal-Analizi Kritika

5.0 Effett ta' Proposta 6
- 5.1 Effett Fuq il-Familji
- 5.2 Effett Fuq in-Negozji

6.0 Konkluzjoni

Appendici

1.0 Sejbiet Ewlenin

- Iz-zieda fit-tariffi ghal familji fi Proposta 6, li hi dik finali ghall-gvern, hija ekwivalenti ghal *surcharge* ta' 194%.

- Iz-zieda fin-nefqa fil-gimgha ghal hafna familji Maltin u Ghawdxin, fuq kontijiet tad-dawl, tvarja minn €2.50 ghal €4.75 fil-gimgha, li hi xorta simili hafna ghal dik li kien qal il-Gvern bi Proposta 5.

- Proposta 6 turi li t-tariffi tal-ilma gew riveduti l-fuq, minn zieda ta 66% ghal wahda ta 79%. Ghaldaqstant, dan se jfisser li apparti z-zieda ta' bejn €2.50 u €4.75 fil-gimgha fit-tariffi tad-dawl, il-familji Maltin u Ghawdxin iridu wkoll johorgu bejn €0.80 u € 2.00 fil-gimgha fuq kontijiet tal-ilma.

- B' kollox dan ifisser zjieda ta bejn €3.30 u €6.75 fil-gimgha ghal kull familja.

- Iz-zjieda ghall-gholi tal-hajja fil-*budget* mhux se tkun bizzejjed biex tkopri z-zieda fil-tariffi tad-dawl. Dan meta wiehed lanqas ghadu kkunsidra t-tariffi tal-ilma.

- Minn fuq il-familji Maltin u Ghawdxin, il-Gvern ser jigbor madwar €42 miljun aktar kull sena.

- Ghaldaqstant, il-familji Maltin u Ghawdxin ser jaraw lill-gvern jiehu lura it-tnaqqis ta €40 miljun permezz ta' tnaqqis fl-*Income Tax* (€28 miljun) u €11.6 miljuni li kien ta f' *Children's Allowances*.

- In-negozji se jonfqu €30 miljun aktar fuq dawl u ilma.

- Il-Gvern naqas milli jkun trasparenti ghax ma qalx liema hu l-prezz medju (f'termini ta $ ghal kull barmil zejt Brent) taz-zejt li fuqha inhadmet ic-cifra ta' € 365.4 miljun u liema hu l-prezz medju tal-istima l-gdida ta' €305.4 miljun, meta bhala gwida il-ministru kien indika li s-surcharge tonqos meta dan il-prezz jinzel taht il-$85 ghal kull barmil.

- Il-figuri dwar zjidiet li l-pprezenta l-Gvern fl-ewwel prezentazzjoni (€1.50 u €5) mhumiex komparabbli ma dawk tal-ahhar presentazzjoni (€0.65 u €1.85) ghaliex filwaqt li tal-ewwel juru iz-zjieda fuq <u>kull familja</u>, dawk tal-ahhar juru iz-zjieda fuq <u>kull persuna</u> fil-familja, li hi xi haga differenti.

- Permezz tal-kalkoli l-godda, il-Gvern qed jikkonferma li mhux talli c-cifri fl-Analizi Kritika ma kienux ivvintati, talli kkorega l-kalkoli tieghu.

2.0 Introduzzjoni

Wara li kien ressaq, kmieni f’ Ottubru, hames proposti lill-msiehba socjali fil-Kunsill Malti ghall-Izvilupp Ekonomiku u Socjali (MCESD) biex jgholli t-tariffi tad-dawl u l-ilma, il-Gvern ipprezenta proposta ohra (Proposta 6) nhar it-23 ta’ Ottubru. Dan sar wara r-reazzjoni ferm negativa li kien hemm ghall-ewwel hames proposti. Fit-28 ta Ottubru, il-gvern iddikjara din il-proposta bhala dik finali.

Skond Proposta 6, il-Gvern unilateralment iddecieda li l-Enemalta minflok tirkupra €365.4 miljun minn fuq il-konsumaturi (kemm familji u negozji), tigbor €305.4 miljun.

Skond il-Gvern, seta’ jkun hemm tnaqqis ta’ €60 miljun minn fuq l-ammont li ried jigbor originarjament minhabba l-prezz aktar baxx taz-zejt.

Madanakollu, il-Gvern naqas milli jkun trasparenti ghax ma qalx liema hu l-prezz medju taz-zejt li fuqha inhadmet ic-cifra ta’ € 365.4 miljun u liema hu l-prezz medju tal-istima l-gdida ta’ €305.4 miljun.

3.0 Bazi Differenti

Fil-presentazzjoni tieghu dwar Proposta 6, il-Gvern wera tabella (*Slide* 8) li turi kemm ser jonfqu aktar fis-sena il-familji, skond id-daqs taghhom (minn 1 sa 6 persuni) u skond kemm jikkunsmaw units. *Slide* 8 hi bazikament bbazzata fuq tabella li tidher fi *Slide* 7, li taghti l-istess informazzjoni, izda turi z-zieda fl-ispiza ghal kull persuna fil-familja.[1]

Minn din it-tabella l-Gvern stqarr li iz-zieda ghal **kull persuna** fil-familja se tvarja bejn €0.55 u €1.80.

B’ mod car, hawnhekk il-Gvern qed jipprova jilghab bin-numri.

Ta’ min ifakkar li fl-ewwel proposta tieghu (Proposta 5), il-Gvern – b’ mod skorrett li wera l-Partit Laburista fl-Analizi Kritika tieghu – kien qal li l-kontijiet kienu se jizdiedu bejn €1.50 u €5 fil-gimgha ghal **kull familja**.

Ghal min jaqra l-figuri ta’ malajr, tista’ tinghata l-impressjoni li l-Gvern issa qed ikun generuz ghax minflok zieda ta’ bejn €1.50 u €5, se jzid it-tariffi b’ €0.55 u €1.80.

Izda il-figuri li l-pprezenta l-Gvern fl-ewwel prezentazzjoni (€1.50 u €5) mhumiex komparabbli ma dawk ta l-ahhar presentazzjoni (€0.55 u €1.80) ghaliex filwaqt li tal-ewwel juru iz-zjieda fuq **kull familja**, dawk tal-ahhar juru iz-zjieda fuq **kull persuna** fil-familja, li hi xi haga differenti.

[1] F’ din it-Tabella (*Slide* 7) x’ aktarx hemm zball fejn iz-zjieda fl-ispiza ghal familja ta’ 5 persuni li tikkonsma anqas minn 600 unit, ras ghal ras, hi rrapurtata li hi ta €0.03, u b’hekk fi *Slide* 8 tidher zjieda ta €8 fis-sena. Dan ma jistax ikun ghaliex dawn iz-zjidiet jinkorporaw dak tal-arlogg, u ghalhekk din ic-cifra ghandha taqra x’ aktarx zjieda ta’ €61. Dan l-izball baqa jigi ripetut fil-presentazzjoni finali. Madanakollu, din ic-cifra ma taffetwa ebda parti tal-analizi jew rizultati li pprezenta l-Gvern.

Dan huwa attentat fin, jew ahjar fjakk, ta' kif anki f' din is-sitwazzjoni serja, l-Gvern qed jipprova jidhak bin-nies.

4.0 Accettazzjoni tal-Korrettezza tal-Analizi Kritika

Jidher li l-analisti tal-Gvern li hadmu fuq dawn ic-cifri accettaw il-korrettezza tal-kritika tal-Partit Laburista. Dan ghaliex din id-darba l-kalkoli proposti mil-Gvern jinjoraw dawk il-postijiet li jikkunsmaw anqaw minn 1,000 unit u *0-person households* (garaxxijiet). Kif intqal fl-Analizi Kritika tal-Partit Laburista, hafna minn dawn mhumiex familji u intweriet diskrepanza sostanzjali anki mac-Censiment.

Permezz tal-kalkoli l-godda, il-Gvern qed jikkonferma li mhux talli c-cifri fl-Analizi Kritika ma kienux ivvintati, talli kkorega l-kalkoli tieghu.

Din id-darba, il-Gvern hares lejn *2-person* sa' *5-person households* li jikkunsmaw bejn 1,000 u 10,000 unit. Dawn huma prattikament madwar zewg-terzi tal-popolazzjoni tal-*households* (mhux persuni). Madankollu, ma jinftehimx ghaliex il-Gvern ghazel li ma jharisx lejn il-faxxa tal-*1-person households* genwini ukoll. Dan il-kalkolu seta' sar facilment.

5.0 Effett ta' Proposta 6

Din l-Analizi Kritika qed terga tara x' ifissru, f' termini percentwali u anki ta zjieda fl-ispiza fil-gimgha, din il-proposta gdida tal-Gvern.

Il-Gvern qed jonqos milli jghid car u tond kemm hi z-zieda, f' termini percentwali, li se jhallasu aktar ic-cittadini u n-negozji. Donnu l-Gvern qed jiddejjaq jghid kemm se tkun din iz-zieda.

Ghalhekk, din l-Analizi Kritika se taghti dawn il-kalkoli.

Billi l-Gvern kien allega li l-figuri tal-Partit Laburista kienu "ivvintati" u "fazulli", din l-Analizi Kritika se turi c-cifri kollha li gew uzati biex saru l-kalkoli biex wiehed jasal ghal konkluzjonijiet ta' dan ir-rapport. Kull tabella tindika s-sors ta c-cifri u, fejn saru kalkolazzjonijiet, fuq liema tabelli gew ibbazati. Din l-Analizi Kritika qed mil-gdid tkun kompletament trasparenti ta' kif inhadmu ic-cifri ta dan ir-rapport, li wara kollox huma l-istess cifri li fuqhom kienet ibbazata l-ewwel Analizi Kritika, bl-uzu tal-istess metodologija.

5.1 Effett Fuq il-Familji

Minkejja li l-gvern fi Proposta 6 rtira z-zidiet li kien ipprezenta fi Proposta 5 li kienet dik l-aktar preferuta, madanakollu, il-familji Malti u Ghawdxin xorta ser jiffaccjaw zjidiet qawwija fil-kontijiet taghhom.

Tabella 5 turi z-zieda percentwali ta' Proposta 6, li hi bbazata fuq Tabella 3 (mehuda minn *Slide* 8 tal-ahhar presentazzjoni tal-Gvern). Din turi z-zieda fl-ispiza fil-

kontijiet tad-dawl. Barra minn hekk, wiehed irid jikkunsidra Tabella 4 li turi l-medja tal-kontijiet li tircievi kull familja fil-prezent b' *surcharge* ta 95% (mehuda mill-presentazzjoni tal-KPMG – *Slide* 87).

Din xorta ghada turi ziediet astronomici, specjalment fuq dawk il-familji li jikkunsmaw l-anqas. Fil-fatt, Tabella 5 turi bic-car li aktar ma wiehed jikkonsma, iz-zieda percentwali hi anqas minn dawk li jikkunsmaw anqas, u ghaldaqstant il-mod kif il-Gvern irid jimplimenta z-zidiet fit-tariffi huwa wiehed rigressiv.

Tabella 6 turi li z-zieda medja fil-kontijiet skond Proposta 6, meta wiehed jeskludi dawk il-familji li jikkunsmaw anqas minn 1,000 unit (ghall-istess raguni imsemmija fl-Analizi Kritika ta' qabel), hi wahda ta 51%.

Din hija anqas miz-zjieda ta' 77% skond Proposta 5, izda xorta hija zieda qawwija ferm. Dan ifisser l-ekwivalenti ta' *surcharge* ta' 194%.[2]

Fl-istess hin, Tabella 7 turi li z-zieda fin-nefqa fil-gimgha ghall-familji Maltin u Ghawdxin, fuq kontijiet tad-dawl, ghal l-istess faxex ta' familji li ghogbu jaghzel il-Gvern fl-ahhar prezentazzjoni tieghu, tvarja minn €2.50 ghal €4.75 fil-gimgha, li hi simili hafna ghal dik li kien qal il-Gvern bi Proposta 5 meta t-tariffi kienu oghla.

Tabella 8 fil-fatt turi li meta wiehed jikkalkula iz-zieda medja (*weighted average*), bbazata fuq in-numru ta' kontijiet, kif pprezentati f'Tabella 1 (*Slide* 86 fil-prezentazzjoni tal-KPMG), iz-zieda medja hi ta €3.14. Ghaldaqstant, aktarx li z-zieda ghall-gholi tal-hajja fil-*budget* mhux se tkun bizzejjed biex tkopri z-zieda fil-tariffi tad-dawl. Dan meta wiehed lanqas ghadu kkunsidra t-tariffi tal-ilma.

Tabella 1. Numru ta Kontijiet Residenzjali

	NOP=0	NOP=1	NOP=2	NOP=3	NOP=4	NOP=5	NOP=6	NOP=7	NOP=8	NOP=9	NOP=10	Total
600	9967	27918	1394	430	246	81	27	12	2	-	5	40082
600-1000	2405	9997	1362	350	152	47	10	9	1	1	-	14334
1000-2000	3474	18094	6711	2202	959	308	84	24	7	2	2	31867
2000-3000	1232	11605	8701	5335	2861	750	174	44	11	4	3	30720
3000-4000	614	5232	6701	7134	5496	1498	373	82	22	7	1	27160
4000-5000	327	2931	3753	5955	6691	2069	514	123	19	7	5	22394
5000-6000	219	1603	1825	3751	5498	2079	542	118	33	10	5	15683
6000-8000	178	1741	1358	2937	5427	2577	810	212	72	20	16	15348
8000-10000	105	838	481	972	1767	1008	351	114	36	9	8	5689
10000-12000	47	409	200	339	712	385	158	47	16	4	4	2321
12000-16000	44	454	152	251	517	321	96	25	16	4	2	1882
16000-20000	34	206	56	85	176	99	36	11	1	1	3	708
20000	60	294	64	85	147	110	32	16	14	8	30	860
Total	18706	81322	32758	29826	30649	11332	3207	837	250	77	84	209048

Sors: KPMG

[2] Jekk wiehed jiehu kont ta €100, b' *surcharge* ta' 95% il-kont jitla ghal €195. Biz-zieda medja ta' 51% li tohrog minn Tabella 6, dan ifisser li l-kont jitla ghal €294. Ghalhekk fuq il-kont baziku ta €100 tkun mehtiega l-ekwivalenti ta' *surcharge* ta' 194%.

Tabella 2. Distribuzzjoni Percentwali ta n-Numru ta Kontijiet (% ta t-Total Aggustat)

Nru ta Units	NOP=1	NOP=2	NOP=3	NOP=4	NOP=5	NOP=6	Total	No of Accounts
1000-2000	12.30	4.56	1.50	0.65	0.21	0.06	19.3	28358
2000-3000	7.89	5.92	3.63	1.95	0.51	0.12	20.0	29426
3000-4000	3.56	4.56	4.85	3.74	1.02	0.25	18.0	26434
4000-5000	1.99	2.55	4.05	4.55	1.41	0.35	14.9	21913
5000-6000	1.09	1.24	2.55	3.74	1.41	0.37	10.4	15298
6000-8000	1.18	0.92	2.00	3.69	1.75	0.55	10.1	14850
8000-10000	0.57	0.33	0.66	1.20	0.69	0.24	3.7	5417
10000-12000	0.28	0.14	0.23	0.48	0.26	0.11	1.5	2203
12000-16000	0.31	0.10	0.17	0.35	0.22	0.07	1.2	1791
16000-20000	0.14	0.04	0.06	0.12	0.07	0.02	0.4	658
>20000	0.20	0.04	0.06	0.10	0.07	0.02	0.5	732
Total	29.51	20.40	19.75	20.57	7.62	2.16	100.0	147080
Kampjun tal-Ministru		20.1	19.2	19.5	7.0		65.8	96804

Ibbazata fuq Tabella 1.

Tabella 3. Zieda fis-Sena f'€ fit-Tariffi Residenzjali Skond Proposta Numru 6

	NOP=1	NOP=2	NOP=3	NOP=4	NOP=5	NOP=6
600	56	67	65	61	61	61
600-1000	121	122	122	122	122	118
1000-2000	139	149	151	151	150	150
2000-3000	173	154	140	177	195	193
3000-4000	164	187	157	136	185	184
4000-5000	156	178	132	170	143	144
5000-6000	148	170	199	145	194	101
6000-8000	139	162	192	229	160	160
8000-10000	107	130	159	198	247	89
10000-12000	93	116	145	183	232	232
12000-16000	105	128	156	194	244	243
16000-20000	122	145	175	211	261	261
20000	471	413	420	522	585	448

Sors: MITC

Tabella 4. Tariffi Prezenti Residenzjali f'€ b'Surcharge ta 95%

	NOP=0	NOP=1	NOP=2	NOP=3	NOP=4	NOP=5	NOP=6	NOP=7	NOP=8	NOP=9	NOP=10
600	27.95	27.95	27.95	27.95	27.95	27.95	27.95	27.95	27.95	-	27.95
600-1000	45.01	45.06	48.35	47.36	48.50	48.17	38.39	46.58	37.94	32.17	-
1000-2000	106.07	115.31	115.25	118.87	118.96	117.58	118.06	121.10	110.20	139.35	90.55
2000-3000	288.91	291.21	278.58	259.68	225.73	208.75	210.26	213.00	210.87	199.25	208.78
3000-4000	474.73	472.81	452.81	430.12	399.08	350.69	352.12	362.15	357.02	356.29	425.41
4000-5000	656.46	653.28	631.46	607.76	573.31	525.76	524.33	527.55	533.52	521.03	534.51
5000-6000	837.73	835.10	813.36	784.08	749.81	702.28	706.16	702.10	708.44	698.63	712.85
6000-8000	1114.02	1102.43	1066.18	1033.48	1003.71	965.67	956.73	969.08	974.57	990.36	914.33
8000-10000	1534.62	1514.71	1487.78	1453.73	1412.94	1366.87	1384.40	1380.00	1373.45	1333.34	1370.01
10000-12000	1943.96	1922.30	1913.08	1875.32	1836.64	1795.52	1773.36	1784.90	1794.84	1872.47	1775.16
12000-16000	2420.70	2518.23	2481.81	2415.02	2382.85	2354.19	2332.34	2316.16	2388.31	2160.91	2451.19
16000-20000	3339.52	3318.38	3324.66	3331.05	3214.18	3185.97	3183.30	3089.78	2994.91	3590.52	3023.98
20000	10514.04	6337.18	5711.24	5521.97	5959.31	6009.90	4982.38	6436.42	5668.37	6171.04	15091.61

Sors: KPMG

Tabella 5. Zieda % fi t-Tariffi Residenzjali Skond Proposta Numru 6

	NOP=1	NOP=2	NOP=3	NOP=4	NOP=5	NOP=6
600	200.4	239.7	232.6	218.2	214.7	218.2
600-1000	268.5	252.3	257.6	251.5	253.3	307.4
1000-2000	120.5	129.3	127.0	126.9	127.6	127.1
2000-3000	59.4	55.3	53.9	78.4	93.4	91.8
3000-4000	34.7	41.3	36.5	34.1	52.8	52.3
4000-5000	23.9	28.2	21.7	29.7	27.2	27.5
5000-6000	17.7	20.9	25.4	19.3	27.6	14.3
6000-8000	12.6	15.2	18.6	22.8	16.6	16.7
8000-10000	7.1	8.7	10.9	14.0	18.1	6.4
10000-12000	4.8	6.1	7.7	10.0	12.9	13.1
12000-16000	4.2	5.2	6.5	8.1	10.4	10.4
16000-20000	3.7	4.4	5.3	6.6	8.2	8.2
20000	7.4	7.2	7.6	8.8	9.7	9.0

Ibbazata fuq Tabella 3 u 4

Tabella 6. Medja ta z-Zieda % fi t-Tariffi Residenzjali Skond Proposta Numru 6

	NOP=1	NOP=2	NOP=3	NOP=4	NOP=5	NOP=6	Total
1000-2000	14.8	5.9	1.9	0.8	0.3	0.1	23.8
2000-3000	4.7	3.3	2.0	1.5	0.5	0.1	12.0
3000-4000	1.2	1.9	1.8	1.3	0.5	0.1	6.8
4000-5000	0.5	0.7	0.9	1.3	0.4	0.1	3.9
5000-6000	0.2	0.3	0.6	0.7	0.4	0.1	2.3
6000-8000	0.1	0.1	0.4	0.8	0.3	0.1	1.9
8000-10000	0.0	0.0	0.1	0.2	0.1	0.0	0.4
10000-12000	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.1
12000-16000	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.1
16000-20000	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
20000	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
Total	21.7	12.2	7.6	6.8	2.5	0.6	51.4

Ibbazata fuq Tabella 2 u 5

Tabella 7. Zieda fil-Gimgha f'€ fit-Tariffi Residenzjali Skond Proposta Numru 6

	NOP=1	NOP=2	NOP=3	NOP=4	NOP=5	NOP=6
600	1.08	1.29	1.25	1.17	1.15	1.17
600-1000	2.33	2.35	2.35	2.35	2.35	2.27
1000-2000	2.67	2.87	2.90	2.90	2.88	2.88
2000-3000	3.33	2.96	2.69	3.40	3.75	3.71
3000-4000	3.15	3.60	3.02	2.62	3.56	3.54
4000-5000	3.00	3.42	2.54	3.27	2.75	2.77
5000-6000	2.85	3.27	3.83	2.79	3.73	1.94
6000-8000	2.67	3.12	3.69	4.40	3.08	3.08
8000-10000	2.06	2.50	3.06	3.81	4.75	1.71
10000-12000	1.79	2.23	2.79	3.52	4.46	4.46
12000-16000	2.02	2.46	3.00	3.73	4.69	4.67
16000-20000	2.35	2.79	3.37	4.06	5.02	5.02
20000	9.06	7.94	8.08	10.04	11.25	8.62

Ibbazata fuq Tabella 3

Tabella 8. Medja ta z-Zieda f'€ fil-Gimgha fi t-Tariffi Residenzjali Skond Proposta Numru 6

	NOP=1	NOP=2	NOP=3	NOP=4	NOP=5	NOP=6	Total
1000-2000	0.33	0.13	0.04	0.02	0.01	0.00	0.53
2000-3000	0.26	0.18	0.10	0.07	0.02	0.00	0.63
3000-4000	0.11	0.16	0.15	0.10	0.04	0.01	0.57
4000-5000	0.06	0.09	0.10	0.15	0.04	0.01	0.45
5000-6000	0.03	0.04	0.10	0.10	0.05	0.01	0.33
6000-8000	0.03	0.03	0.07	0.16	0.05	0.02	0.37
8000-10000	0.01	0.01	0.02	0.05	0.03	0.00	0.12
10000-12000	0.00	0.00	0.01	0.02	0.01	0.00	0.05
12000-16000	0.01	0.00	0.01	0.01	0.01	0.00	0.04
16000-20000	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.02
20000	0.02	0.00	0.00	0.01	0.01	0.00	0.05
Total	0.87	0.64	0.60	0.69	0.27	0.06	3.14

Ibbazata fuq Tabella 2 u 7

Tabella 9. Zieda f'€ miljuni fi Hlas fi t-Tariffi Residenzjali Skond Proposta Numru 6

	NOP=1	NOP=2	NOP=3	NOP=4	NOP=5	NOP=6	Total
600	1.6	0.1	0.0	0.0	0.0	0.0	1.7
600-1000	1.2	0.2	0.0	0.0	0.0	0.0	1.4
1000-2000	2.5	1.0	0.3	0.1	0.0	0.0	4.1
2000-3000	2.0	1.3	0.7	0.5	0.1	0.0	4.8
3000-4000	0.9	1.3	1.1	0.7	0.3	0.1	4.3
4000-5000	0.5	0.7	0.8	1.1	0.3	0.1	3.4
5000-6000	0.2	0.3	0.7	0.8	0.4	0.1	2.5
6000-8000	0.2	0.2	0.6	1.2	0.4	0.1	2.8
8000-10000	0.1	0.1	0.2	0.3	0.2	0.0	0.9
10000-12000	0.0	0.0	0.0	0.1	0.1	0.0	0.4
12000-16000	0.0	0.0	0.0	0.1	0.1	0.0	0.3
16000-20000	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.1
20000	0.1	0.0	0.0	0.1	0.1	0.0	0.4
Total	9.4	5.2	4.7	5.3	2.1	0.5	27.2

Ibbazata fuq Tabella 1 u 3

Fl-ahharnett, skond Tabella 9, bi Proposta 6 il-Gvern se jigbor madwar €27.2 miljuni aktar fuq tariffi tad-dawl. Ma' dawn, iridu jizdiedu madwar €1.8 miljuni aktar fin-nefqa fuq kontijiet ikklassifikati bhala *0-person households*, jigifieri b'kollox €29 miljun aktar kull sena.

Il-gvern fi t-28 ta Ottubru pprezenta tariffi riveduti ghall-ilma, fejn dawk residenzjali jaqblu mal-presentazzjoni tal-KPMG li jgibu d-data tal-25 ta Ottubru 2008. Izda kuntrarju ghal dak li kulhadd stenna, din ir-revizjoni wasslet ghal tariffi oghla minn dik ta qabel. Fil-fatt skond it-tabelli murija fl-Appendici, il-familji Maltin u Ghawdxin ser jaraw il-kontijiet ta l-ilma jizdiedu b'79% wara din ir-revizjoni meta qabel kien qed jigi propost zieda ta 66%. Ghaldaqstant, dan se jfisser li apparti z-zjieda ta' bejn €2.50 u €4.75 fil-gimgha fit-tariffi tad-dawl, il-familji Maltin u Ghawdxin iridu wkoll johorgu bejn €0.80 u € 2.00 fil-gimgha fuq kontijiet tal-ilma.

Ghalhekk, b'kollox, b'dak li qed jipproponi l-Gvern, il-familji Maltin u Ghawdxin ser jizdiedilhom il-piz fuq il-kontijiet tad-dawl u l-ilma b' madwar €3.30 u €6.35 fil-gimgha.

Iz-zieda fit-tariffi tal-ilma ghall-familji se tfisser li l-Gvern se jigbor madwar €13.2 miljun ohra.

B’ hekk, minn fuq il-familji Maltin u Ghawdxin, il-Gvern ser jigbor madwar €42 miljun aktar kull sena.

Ghaldaqstant, il-familji Maltin u Ghawdxin ser jaraw lill-gvern jiehu lura it-tnaqqis ta €40 miljun permezz ta’ tnaqqis fl-*Income Tax* (€28 miljun – ara pagna 85 tad-diskors tal-*Budget* 2008) u €11.6 miljuni li kien ta f’ *Children’s Allowances* (ara pagna 70 tad-diskors tal-*Budget* 2008).

5.2 Effett Fuq in-Negozji

L-istess ezercizzju li sar ghal familji gie ripetut ghan-negozji. Tabella 12 turi il-kontijiet tad-dawl fil-prezent ghan-negozji, mehuda mill-presentazzjoni tal-KPMG (*Slide* 90). Fl-istess waqt Tabella 13 turi z-zieda fil-kontijiet kif qed jipproponi l-Gvern permezz ta’ Proposta 6 (*Slide* 13 fil-presentazzjoni tal-Gvern), li hi dik ukoll finali.

Ghaldaqstant, permezz ta dawn iz-zewg tabelli, wiehed jista facilment jikkalkula z-zieda percentwali ta dawn it-tariffi. Tabella 14 turi precizament dan. Meta wiehed ihares lejn Tabella 11 u 14 flimkien, wiehed jista jinnota li ghal madwar 87% tan-negozji, li jkkunsmaw anqas minn 20,000 unit, il-kont ta l-elettriku se jizdiedilhom b’ 58.5%.

Effettivament, Tabella 15 turi li z-zjieda medja ghan-negozji hi ta’ madwar 54%, billi anki f’ dan il-kaz dawk li jikkunsmaw l-anqas se jesperjenzaw l-akbar zjidiet percentwali fil-kontijiet, minbarra dawk il-kumpaniji li qed jibbenefkaw mill-*capping*.

Tabella 10. Numru ta Kontijiet Mhux Residenzjali

Nru ta Units '000s	NonRes Commercial	NonRes Hotels	NonRes Industrial	NonRes Ind. Day	NonRes Ind. Night	Total
<20	35959	456	220	1		36636
20-40	2218	29	67			2314
40-60	819	9	45			873
60-80	395	14	44			453
80-100	189	9	22			220
100-200	355	32	80			467
200-400	140	22	75		1	238
400-600	55	21	24		1	101
600-800	18	11	17	1		47
800-1000	10	4	5		1	20
1000-5000	28	11	26	4	7	76
5000-10000	2	1	1	5	2	11
>10000	1			3	1	5
Total	40189	619	626	14	13	41461

Sors: KPMG

Tabella 11. Distribuzzjoni % ta n-Numru ta Kontijiet (% ta t-Total)

Nru ta Units '000s	NonRes Commercial	NonRes Hotels	NonRes Industrial	NonRes Ind. Day	NonRes Ind. Night	Total
<20	86.73	1.10	0.53	0.00	0.00	88.36
20-40	5.35	0.07	0.16	0.00	0.00	5.58
40-60	1.98	0.02	0.11	0.00	0.00	2.11
60-80	0.95	0.03	0.11	0.00	0.00	1.09
80-100	0.46	0.02	0.05	0.00	0.00	0.53
100-200	0.86	0.08	0.19	0.00	0.00	1.13
200-400	0.34	0.05	0.18	0.00	0.00	0.57
400-600	0.13	0.05	0.06	0.00	0.00	0.24
600-800	0.04	0.03	0.04	0.00	0.00	0.11
800-1000	0.02	0.01	0.01	0.00	0.00	0.05
1000-5000	0.07	0.03	0.06	0.01	0.02	0.18
5000-10000	0.00	0.00	0.00	0.01	0.00	0.03
>10000	0.00	0.00	0.00	0.01	0.00	0.01
Total	96.93	1.49	1.51	0.03	0.03	100.00

Ibbazata fuq Tabella 10

Tabella 12. Kontijiet Mhux Residenzjali Prezenti f'€

Nru ta Units '000s	NonRes Commercial	NonRes Hotels	NonRes Industrial	NonRes Ind. Day	NonRes Ind. Night
<20	489	504	659		
20-40	4713	4820	3638		
40-60	8166	8188	6341		
60-80	11606	11400	8636		
80-100	14798	14734	11436		
100-200	22933	22766	17862		
200-400	47424	44915	35030		
400-600	83130	60143	61354		
600-800	119164	87483	86012		
800-1000	150799	115963	106164		
1000-5000	297527	214518	196327	206432	204789
5000-10000	1004401	498764	398113	486644	422229
>10000	1971927			2102032	2062568

Sors: KPMG

Tabella 13. Zieda f'€ fil-Kontijiet Mhux Residenzjali Skond Proposta 6

Nru ta Units '000s	NonRes Commercial	NonRes Hotels	NonRes Industrial	NonRes Ind. Day	NonRes Ind. Night
<20	286	295	452		
20-40	656	813	1829		
40-60	1322	1556	3392		
60-80	1848	2125	4600		
80-100	2177	2556	5887		
100-200	2541	3089	8310		
200-400	3168	-4071	14439		
400-600	4084	4086	23838		
600-800	5008	3708	32640		
800-1000	5819	3942	9339		
1000-5000	293	17084	82907	133345	138155
5000-10000	-57879	100678	234667	366680	330033
>10000	-252308			1369334	1362839

Sors: MITC

Tabella 14. Zieda % fil-Kontijiet Mhux Residenzjali Skond Proposta 6

Nru ta Units '000s	NonRes Commercial	NonRes Hotels	NonRes Industrial	NonRes Ind. Day	NonRes Ind. Night
<20	58.5	58.6	68.6		
20-40	13.9	16.9	50.3		
40-60	16.2	19.0	53.5		
60-80	15.9	18.6	53.3		
80-100	14.7	17.3	51.5		
100-200	11.1	13.6	46.5		
200-400	6.7	-9.1	41.2		
400-600	4.9	6.8	38.9		
600-800	4.2	4.2	37.9		
800-1000	3.9	3.4	8.8		
1000-5000	0.1	8.0	42.2	64.6	67.5
5000-10000	-5.8	20.2	58.9	75.3	78.2
>10000	-12.8			65.1	66.1

Ibbazata fuq Tabella 12 u 13

Tabella 15. Zieda Medja % Fit-tariffi Mhux Residenzjali Skond Proposta Numru 6

Nru ta Units '000s	NonRes Commercial	NonRes Hotels	NonRes Industrial	NonRes Ind. Day	NonRes Ind. Night	Medja
<20	50.75	0.64	0.36	-	-	51.76
20-40	0.74	0.01	0.08	-	-	0.84
40-60	0.32	0.00	0.06	-	-	0.38
60-80	0.15	0.01	0.06	-	-	0.21
80-100	0.07	0.00	0.03	-	-	0.10
100-200	0.09	0.01	0.09	-	-	0.20
200-400	0.02	0.00	0.07	-	-	0.09
400-600	0.01	0.00	0.02	-	-	0.03
600-800	0.00	0.00	0.02	-	-	0.02
800-1000	0.00	0.00	0.00	-	-	0.00
1000-5000	0.00	0.00	0.03	0.01	0.01	0.05
5000-10000	0.00	0.00	0.00	0.01	0.00	0.01
>10000	0.00	-	-	0.00	0.00	0.01
Medja	52.16	0.68	0.82	0.02	0.02	53.70

Ibbazata fuq Tabella 11 u 14

Tabella 16. Zieda f'€ miljuni fi Hlas fil-Kontijiet Mhux Residenzjali Skond Proposta 6

Nru ta Units '000s	NonRes Commercial	NonRes Hotels	NonRes Industrial	NonRes Ind. Day	NonRes Ind. Night	Total
<20	10.3	0.1	0.1			10.5
20-40	1.5	0.0	0.1			1.6
40-60	1.1	0.0	0.2			1.2
60-80	0.7	0.0	0.2			1.0
80-100	0.4	0.0	0.1			0.6
100-200	0.9	0.1	0.7			1.7
200-400	0.4	-0.1	1.1			1.4
400-600	0.2	0.1	0.6			0.9
600-800	0.1	0.0	0.6			0.7
800-1000	0.1	0.0	0.0			0.1
1000-5000	0.0	0.2	2.2	0.5	1.0	3.9
5000-10000	-0.1	0.1	0.2	1.8	0.7	2.7
>10000	-0.3			4.1	1.4	5.2
Total	15.3	0.7	6.0	6.5	3.0	31.5

Ibbazata fuq Tabella 12 u 13

Tabella 16 turi li permezz ta dawn iz-zidiet fit-tariffi, in-negozji Maltin se jispiccaw ikollhom jonfqu €31.5 miljun aktar fin-nefqa taghhom fuq energija. Din iz-zieda fl-spejjez x' aktarx li fl-ahhar mill-ahhar se jispicca jgorruha l-konsumaturi (il-familji) billi l-produtturi lokali jispiccaw izidu l-prezzijiet. Dan ifisser telf fil-kompetitivita ghan-negozji Maltin u Ghawdxin, kemm jekk jahdmu ghas-suq lokali u anki jekk jesportaw.

Anki fil-kaz ta n-negozji, ir-revizjoni tal-25 ta Ottubru ser tfisser tariffi oghla minn dawk pprezentati fl-1 ta Ottubru lill-MCESD. Bl-ahhar revizjoni il-kont ser jizdied b'medja ta 73.4% meta qabel kien ser jizdied b'64% (ara l-Appendici). Madanakollu, mill-kalkoli li saru rigward il-kontijiet tal-ilma, jidher li effettivament il-Gvern ser jigbor €1.8 miljuni anqas mill-kumpaniji, billi certu kategoriji li jikkunsmaw hafna ilma effettivament ser jaraw tnaqqis fil-kont taghhom. B' hekk b' kollox mill-kumpaniji il-Gvern se jigbor direttament prattikament €30 miljun aktar minn dawl u ilma.

7.0 Konkluzjoni

L-ahhar proposta tat-tariffi tad-dawl li pprezenta l-gvern, ghalkemm turi tnaqqis minn dawk proposti mill-presentazzjoni tal-KPMG, xorta wahda tibqa wahda qawwija hafna, jigifieri madwar 50% kemm ghall-familji u negozji. Dan huwa l-istess daqs ta' *surcharge* ta' 194%.

Ghall-familji din ser tissarraf f'zieda ta bejn €2.50 u €4.75 fil-gimgha fuq kontijiet tad-dawl u zieda ta bejn €0.80 u €2.00 fil-gimgha fuq ilma, li b'kollox ifisser zieda ta bejn €3.30 u €6.75 fil-gimgha.

Ghall-familji dawn iz-zjidiet se jfissru li ser ikollhom johorgu €29 miljun aktar fuq dawl u madwar €13 miljun aktar f' elettriku, li tfisser b' kollox €42 miljun. Dan ifisser li t-tnaqqis mill-*Income Tax* ta din is-sena u z-zieda li ta l-Gvern f' *Children Allowance* ser jerga effettivament jehodhom lura.

Sadanittant, ghan-negozji, dawn it-tariffi ser ifissru li ser ikollhom johorgu madwar €30 miljun aktar fuq kontijiet tad-dawl u l-ilma.

Appendici: Kalkoli Dwar iz-Zieda fit-Tariffi tal-Ilma

A. Familji

Zieda % fi t-Tariffi Residenzjali tal-Ilma Skond Proposta Riveduta Numru 2

	NOP=0	NOP=1	NOP=2	NOP=3	NOP=4	NOP=5	NOP=6	NOP=7	NOP=8	NOP=9	NOP=10
<=33	120.2	106.0	102.8	102.7	103.0	103.0	103.5	103.4	102.1	104.8	110.3
33-60	65.7	48.2	97.5	97.4	97.4	97.4	97.4	97.4	96.7	97.3	97.0
60-171	23.2	17.6	41.4	93.5	93.1	92.7	92.6	92.2	92.3	91.4	93.4
171-256	11.0	8.7	12.7	18.4	27.7	42.9	74.4	90.6	90.9	90.4	90.3
256-6800	5.1	5.4	7.5	9.7	12.9	15.7	22.4	26.5	33.9	32.9	16.0
>6800	3.3	3.2									

Zieda f'€ fil-Gimgha fit-Tariffi Residenzjali tal-Ilma Skond Proposta Riveduta Numru 2

	NOP=0	NOP=1	NOP=2	NOP=3	NOP=4	NOP=5	NOP=6	NOP=7	NOP=8	NOP=9	NOP=10
<=33	0.77	0.72	0.84	0.84	0.84	0.83	0.82	0.82	0.87	0.76	0.61
33-60	1.43	1.05	1.18	1.20	1.20	1.20	1.19	1.20	1.23	1.21	1.24
60-171	1.57	1.18	1.49	1.82	1.95	2.05	2.10	2.11	2.14	2.05	1.86
171-256	1.89	1.51	1.82	2.13	2.44	2.75	3.10	3.20	3.27	3.26	3.37
256-6800	3.40	2.25	2.33	2.53	2.80	3.15	3.43	3.81	3.99	4.59	5.65
>6800	22.20	21.49	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00

Zieda f'€ miljuni fi Hlas mit-Tariffi ta l-Ilma fuq Kontijiet Residenzjali

	NOP=0	NOP=1	NOP=2	NOP=3	NOP=4	NOP=5	NOP=6	NOP=7	NOP=8	NOP=9	NOP=10	Total
<=33	0.2	2.3	0.4	0.2	0.1	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	**3.2**
33-60	0.1	0.6	0.7	0.4	0.2	0.1	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	**2.1**
60-171	0.1	0.6	0.9	1.8	2.2	0.8	0.2	0.0	0.0	0.0	0.0	**6.6**
171-256	0.0	0.1	0.0	0.1	0.3	0.3	0.1	0.0	0.0	0.0	0.0	**1.0**
256-6800	0.0	0.0	0.0	0.0	0.1	0.1	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	**0.3**
>6800	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	**0.0**
Total	**0.3**	**3.6**	**2.1**	**2.5**	**2.9**	**1.2**	**0.4**	**0.1**	**0.0**	**0.0**	**0.0**	**13.2**

B. Negozji

Zieda % Fit-tariffi tal-Ilma Mhux Residenzjali Skond Proposta Finali

	C	CF	CGA	CH	CHF	CLA	CO	CTU	I	IO
<=33	**95.0**	**130.6**	**89.0**	**103.1**	**62.2**	**90.7**	**62.4**		**100.3**	**111.8**
33-60	**31.5**	**124.1**	**-15.1**	**40.1**	**-1.4**	**-5.1**	**-26.2**		**43.9**	**73.7**
60-171	**7.3**	**120.9**	**-40.2**	**13.3**	**-23.7**	**-23.8**	**-46.3**		**18.7**	**54.1**
171-256	**-19.0**	**126.2**	**-52.0**	**3.5**	**-33.3**	**-33.2**	**-53.5**	**322.6**	**9.0**	**47.1**
256-6800	**-49.5**	**154.3**	**-55.2**	**2.7**	**-48.9**	**-36.0**	**-56.2**	**59.0**	**8.7**	**52.6**
>6800	**-56.4**	**62.2**		**-5.1**	**-56.8**		**-56.9**	**37.2**	**8.6**	**18.2**

Zieda f'€ miljuni fi Hlas mit-Tariffi ta l-Ilma fuq Kontijiet Mhux Residenzjali Skond Proposta Finali

	C	CF	CGA	CH	CHF	CLA	CO	CTU	I	IO	Total
<=33	1.1	0.0	1.0	0.0	0.0	0.0	0.1	0.0	0.0	0.0	**2.3**
33-60	0.1	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	**0.1**
60-171	0.0	0.0	-0.1	0.0	0.0	0.0	-0.1	0.0	0.0	0.0	**0.0**
171-256	-0.1	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	-0.1	0.0	0.0	0.0	**-0.1**
256-6800	-1.2	0.5	-0.1	0.0	-0.1	0.0	-1.1	0.2	0.0	0.0	**-1.7**
>6800	-0.2	0.2	0.0	-0.1	-0.1	0.0	-2.4	0.0	0.0	0.1	**-2.4**
Total	**-0.2**	**0.7**	**0.9**	**0.0**	**-0.1**	**0.0**	**-3.6**	**0.3**	**0.1**	**0.1**	**-1.8**